GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 149. *Sâmbătă, 6 (18) Iuliu.* **1885.**

Braşovŭ, 5 (17) Iuliu 1885.

Sĕ vorbimŭ astăḍĭ de *propaganda daco-română* din Sătmarŭ.

Foile maghiare ne asigură, că o asemenea propagandă esistă şi încă nu numai în numitulŭ comitatŭ, ci pe întregŭ teritorulŭ dintre Carpaţĭ şi Tisa.

Mai multŭ incă. Insăşĭ representanţa oraşului Sătmarŭ se constitue în parte acusătóre şi merge cu jalba în proţapŭ la ministrulŭ de interne, rugândulŭ şi conjurându-lŭ sĕ-i vină în ajutorŭ şi cu forţa sĕ suprimeze conjuraţiunea secretă daco-română destituindŭ şi espatriândŭ pe profesorulŭ de limba română dela gimnasiulŭ de acolo Vasile Lucaciu, care este sufletulŭ acestei conjuraţiuni.

In faţa acestorŭ afirmărĭ, făcute în scrisŭ şi verbalŭ înaintea publicului, nu mai este chipŭ de a susţiné contrariulŭ şi a ḍice că iubiţii noştri şoviniştĭ vĕdŭ numai cai verḍĭ pe păreţĭ.

Nu. Trebue în cele din urmă sĕ ḍicemŭ şi noi cu ei, că esistă o propagandă daco-română.

Dér în ce constă acéstă propagandă?

Inainte de tóte amŭ voì sĕ şcimŭ: este ea o propagandă politică, socială, literară orĭ economică?

Politică nu póte fi, pentru că o propagandă politică trebue sĕ urmăréscă scopurĭ politice şi ecsistenţa ei trebue sĕ se manifesteze prin fapte de caracterŭ politicŭ.

Fapte politice însĕ — cu durere mărturisimŭ — nu ni s'a datŭ de multŭ ocasiunea d'a înregistrá din părţile sătmărene. Românii din acestŭ comitatŭ suntŭ alungaţĭ din tóte posiţiunile vieţei publice municipale, suntŭ paralisaţĭ în libera lorŭ mişcare, aşa că nu mai suntŭ capabilĭ de-a face politică naţională, nicĭ bună, nicĭ rea. Puţinii conducĕtorĭ românĭ de prin oraşe chiar de şi-arŭ mai rĕdicá câte odată vocea în cestiunĭ politice nu e modru sĕ birue cu Maghiarii, carĭ dispunŭ de-o maioritate covêrşitóre în adunările comitatense şi comunale.

Aşadér politică naţională pe faţă nu se face séu puţină se face din partea Românilorŭ Sătmărenĭ.

Nu cumva facŭ ei cu atâtŭ mai multă politică în secretŭ?

Intr'adevĕrŭ, respinşĭ fiind din tóte posiţiunile vieţei publice este aprópe de mintea omului, că Românii sătmărenĭ ne mai putêndŭ sĕ stea de vorbă prin adunările publice cu Maghiarii, vorŭ face politică ei între ei, mângăindu-se unii pe alţii şi încuragiându-se în aşteptarea unorŭ vremurĭ mai bune.

Cine-i póte opri de-a nu se adunà în casele lorŭ şi d'a nu discutá despre sórtea lorŭ şi a poporului lorŭ? Oare ei nu suntŭ cetăţeni ai statului şi n'au dreptulŭ de-a beneficiá de libertatea cetăţănéscă prevĕḍută în constituţiune?

Şoviniştii maghiarĭ din oraşulŭ Satumare susţinŭ însĕ că ar esista o conjuraţiune secretă între Românii de acolo.

Ei bine, dacă esistă de ce nu-o daţĭ pe faţă? De ce nu descoperiţĭ firele ei? Dece nu daţĭ în judecată pe membrii ei?

Póte că Maghiarii sătmărenĭ în consciinţa nedreptăţii ce-o facŭ conlocuitorilorŭ românĭ prin purtarea lorŭ despotică şi intolerantă îşĭ gândescŭ că ei când s'ar aflá în posiţiunea Românilorŭ ar urzi comploturĭ şi conspiraţiunĭ.

Décă aşa este, atuncĭ acésta dovedesce şi mai multŭ situaţiunea miserabilă ce i s'a creatŭ poporului românŭ din Sătmarŭ.

Orĭ cum amŭ luá însĕ lucrulŭ o propagandă secretă politică nu póte sĕ esiste între Românii Sătmărenĭ de vreme ce acusatorii nu suntŭ în stare a aduce nicĭ cea mai mică probă pentru afirmările lorŭ.

De o propagandă socială şi economică nu póte fi vorba în casulŭ de faţă.

Remâne dér numai propaganda literară daco-română.

Cumcă esistenţa acestei propagande literare este afar' de orĭ-ce îndoială, ni-o dovedescŭ acusatorii înşişĭ prin aceea că ne vorbescŭ totŭ numai de învĕţătorĭ, profesorĭ şi de preoţĭ în acivitatea lorŭ pe terêmulŭ şcolarŭ.

De ce e dér vorba?

E vorba ca sĕ nu péră limba şi literatura română din şcólele române sătmărene. In acésta consistă tótă propaganda daco-română a Românilorŭ din Sătmarŭ.

Nu Românii suntŭ conjuraţĭ, ci cei ce s'au conjuratŭ suntŭ şoviniştii maghiarĭ, carĭ au înfiinţatŭ societatea de maghiarisare Szechényi.

Dovadă este cererea consiliului comunalŭ din Sătmarŭ, ca sĕ se desfiinţeze catedra de limba română dela gimnasiulŭ de acolo şi sĕ se isgonéscă profesorulŭ de limba română.

Dovadă este că şoviniştii sătmărenĭ au venitŭ în conflictŭ cu însuşĭ ministrulŭ de interne din cause numitului învĕţătorŭ, pe care au voitŭ sĕ-lŭ eschidă din representanţa comunală. Ministrulŭ cassândŭ acésta hotărîre din „lipsă de doveḍĭ“ că profesorulŭ românŭ ar fi comisŭ fapte nepatriotice, consiliulŭ comunalŭ a decisŭ ca sĕ nu mai tolereze în mijloculŭ sĕu pe profesorulŭ Dr. Vasilie Lucaciu.

Dovadă este în fine împiedecarea constituirei unei reuniunĭ de cultură a femeilorŭ române sătmărene.

Ce doveḍĭ ne aducŭ acusatorii? — Ministrulŭ Tisza însuşĭ ni-o spune. Nicĭ una.

Eată dér în ce consistă propaganda daco-română din Sătmarŭ!

Anglia şi Rusia.

Erĭ biuroulŭ telegraficŭ ne-a comunicatŭ scirea senaţională, că Ruşii înaintéză în massă spre defileulŭ Zulficar. Acéstă scire a primit'o „Times« dela corespondentulŭ sĕu afganŭ. Ministrulŭ Indielorŭ, Churchill, fiindŭ întrebatŭ în camera comunelorŭ despre acésta, a declaratŭ că şi elŭ are aceléşĭ informaţiunĭ de la colonelulŭ Ridway, şefulŭ misiunei pentru stabilirea graniţelorŭ, şi că acesta s'a retrasŭ spre Herat.

Se scie că Zulficarulŭ forméză punctulŭ celŭ negru în cestiunea afgană. Englesii îlŭ pretindŭ pentru Afganĭ, după cum a promisŭ şi guvernulŭ rusŭ că consîmte la acésta. Scirea decĭ despre înaintarea Ruşilorŭ spre defileulŭ Zulficarŭ, care forméză cheia Heratului, este cu atâtŭ mai surprinḍĕtóre, cu câtŭ până acum se vorbea mereu, că tractările dintre Anglia şi Rusia înaintéză în modŭ pacĭnicŭ. Se vede însĕ că Ruşii au de gândŭ sĕ-şĭ retragă consêmţĕmintulŭ datŭ, în ce privesce Zulficarulŭ.

Incă nu putemŭ sci câtŭ de acută e aḍĭ cestiunea afgană, destulŭ că vinŭ scirĭ despre pregătirĭ şi mişcărĭ militare în Asia centrală. »Standard« e informatŭ din Meşedŭ, în Persia, că se trimitŭ mereu întărirĭ de trupe ruse spre Saratks şi că Ruşii au ocupatŭ tóte defileurile, carĭ ducŭ din Corasanulŭ persicŭ în valea Heri-Rud. Scirea acésta se acreditéză şi mai multŭ în urma informaţiunei date de corespondentulŭ lui »Times.«

Cumcă lucrurile nu stau bine, ne dau a înţelege şi corespondenţii oficioşĭ din Petersburg, carĭ comunică nejenatŭ, că discursulŭ programŭ alŭ lui Salisbury cu privire la politica esternă a produsŭ în cercurile politice ruse o impresiune puţinŭ favorabilă. Guvernulŭ rusŭ şi amintitele cercurĭ sĕ fi ajunsŭ din nou la convingerea, că Rusia nu póte pune nicĭ o încredere în noulŭ cabinetŭ care, chiar dacă tractările vorŭ ajunge la unŭ resultatŭ satisfăcĕtorŭ, va considerá înţelegerea ca provisoriă şi va continuá campania sa duşmană Rusiei atâtŭ în Asia centrală, câtŭ şi în Europa.

Asupra intenţiunilorŭ Rusiei cu privire la afacerea afgană, »Times« scrie următórele:

»Pe continentŭ domnesce mare deosebire de părerĭ asupra intenţiunilorŭ Rusiei. In Viena se crede, că guvernulŭ rusŭ nu doresce sĕ profite de ocasiunea d'a încheia o pace regulată, după cum i-s'a oferitŭ atâtŭ de lordulŭ Salisbury câtŭ şi de Mr. Gladstone. In India, ce-i dreptŭ, domnesce o părere mai favorabilă asupra posibilităţii d'a se inlăturá unŭ conflictŭ. In atitudinea Anglie nu e nimicŭ echivocŭ. Guvernulŭ trecutŭ a făcutŭ Rusiei cele mai marĭ concesiunĭ, şi guvernulŭ actualŭ e gata sĕ-şĭ împlinéscă cu onóre îndatoririle luate; dar nicĭ o partidă din Anglia nu va consimţí la aceea, ca şi ultimele promisiunĭ sĕ se anuleze séu sĕ se retragă dintr'o liniă ce s'a trasŭ de liberalĭ şi s'a adoptatŭ de conservatorĭ. Inzadarŭ speră Ruşii, că potŭ profitá de slăbiciunea ministerului Salisbury. O dictare străină ar grupá poporulŭ englesŭ împrejurulŭ unui guvernŭ, care-şĭ baséză posiţiunea pe încrederea şi onórea naţională.«

„România în Ungaria.“

In articululŭ alŭ doilea din »Budapesti Hirlap« dela 14 Iuliu, — despre care amŭ făcutŭ amintire erĭ, — mai ḍice veteranulŭ publicistŭ ungurŭ sub titlulŭ de mai susŭ între altele:

»Numai celŭ ce cunósce Ardealulŭ şi a trăitŭ în elŭ scie ce ură a domnitŭ mai înainte între Saşĭ şi Românĭ, dar acuma s'au aliatŭ împreună spre a urî pe Maghiarĭ. Celŭ ce cunósce istoria, scie ce influinţă a avutŭ naţiunea săséscă prin organisaţiunea ei secretă în Ardélŭ. Cheia acestei organisaţiunĭ secrete au dat'o acum Saşii în mânile Românilorŭ şi acum vedemŭ că o putere secretă predomină totŭ teritorulŭ din Carpaţĭ până la Tisa. Intre judeţele maghiare celŭ dintêiŭ, care ne-a făcutŭ sĕ cunóscemŭ acéstă putere secretă pustiitóre, a fostŭ Sătmarulŭ, unde agitaţiunile în contra statului au luatŭ astfelŭ de dimensiunĭ, încâtŭ comitatulŭ n'a mai pututŭ sta cu mânile în sînŭ şi a înfiinţatŭ societatea »Szechényi« în Fevruariu 1882, alŭ cărei scopŭ principalŭ a fostŭ a veghia asuprá intereselorŭ statului maghiarŭ, a câştiga respectulŭ ideei de statŭ maghiarŭ, a paralisa orĭ ce nisuinţe contrare în viaţa socială şi a descoperi tóte uneltirile secrete.

Iute însĕ a trebuitŭ sĕ véḍă reuniunea »Szechényi«, că se punŭ în calea stăruinţelorŭ ei nu numai indiviḍii din comitatŭ, ci şi autoritatea bisericéscă ce residéză afară din marginile comitatului şi care, răḍimându-se pe dreptulŭ ei de self-gouvernement, se opune intereselorŭ celorŭ mai sfinte ale statului maghiarŭ Acéstă autoritate nu numai că pedepsesce pe învĕţătorii din comitatŭ, carĭ împlinescŭ legile(?), dér pustiesce şi poporaţiunea maghiară. Societatea numită a arătatŭ periculŭ acestui procesŭ de desnaţionalisare. Comitatulŭ şi oraşulŭ asemenea au cerutŭ ajutorŭ energicŭ dela guvernŭ, dér tóte apelurile au rĕsunatŭ în pustiă. Pustiirile tocmai în anii cei 3 din' urmă au luatŭ dimensiunĭ îngrijitóre. Poporaţiunea comitatului Sătmarŭ s'a urcatŭ numai cu 2%, dér şi acéstă înmulţire nu e în favorulŭ Maghiarilorŭ, pentru că „poporaţiunea maghiară scade“, pre când „Jidovii şi Românii se înmulţescŭ«. Jidovimea s'a înmulţitŭ în totalŭ în aceştĭ 6 anĭ cu 18%. In oraşulŭ Sătmarŭ au fostŭ de pildă la 1879 cu totulŭ 1360 Jidovĭ, în 3 anĭ aceştia s'au înmulţitŭ la 2855=110% sporire.

Sporirea totală a Româniloră în comitatulŭ Sătmarŭ este de 3·7%. Trebue sĕ ne mirămŭ de aceste 3·7%, décă din datele statistice vedemŭ, că în cele 4 orașe și 94 comune ale comitatului poporațiunea română scade, ér în 38 comune stă pe locŭ. De unde vine déră sporirea de 3·7%? Din anumite ținuturĭ și încă prin »olahisarea Maghiarilorŭ«. Suntŭ ținuturĭ unde prin pustiirea Maghiarilorŭ Românii s'au sporitŭ cu 21% și p'acolo pe unde spiritulŭ daco-românŭ alŭ preoțimei române e mai cunoscutŭ, pustiirea e într'adevĕrŭ uriașă

De pildă în ținutulŭ Baiei mari. In tractulŭ Plebaniei romano-catolice din Baia-mare în 18 comune Maghiarimea romano-catolică a peritŭ de totŭ în 3 anĭ de ḑile. In alte 10 comune a scăḑutŭ dela 112 la 51 suflete. In aceste comune în timpŭ de 3 anĭ „au fostŭ inmatriculațĭ de preoții românĭ ca olahĭ, 199 de băețĭ ungurĭ". De aicĭ vine sporirea în favorulŭ Româniloră. Aicĭ este așa dér vorba de salvarea rassei nóstre! Societatea „Szechényi« a trebuitŭ sĕ caute sprijinŭ la guvernŭ și alianța cu clerulŭ maghiarŭ. Cu ce resultatŭ? Sĕ vedemŭ:

Una din »espositurile propagandei daco-române« este în Sătmarŭ. Spiritulŭ ce-o susține este unŭ profesorŭ gimnasialŭ plătitŭ cu banii statului (?) Vasilie Lucacĭ. Indată ce autoritatea orașului a auḑitŭ de uneltirile secrete ale acestuia, a scrisŭ guvernului „sĕ caseze catedra de limba română« în acestŭ orașŭ curatŭ maghiarŭ' Totdeodată a refusatŭ a primi pe profesorulŭ Lucacĭ între viriliștĭ. Autoritatea comitatului a făcutŭ cercetare în contra profesorului. Resultatulŭ compromițĕtorŭ (?) alŭ cercetărei, l'a așternutŭ guvernului și ce a făcutŭ guvernulŭ? A chematŭ pe directorulŭ gimnasialŭ la Pesta, ca sĕ raporteze. Directorulŭ, se înțelege, nu a putută sĕ-șĭ dea singurŭ testimoniulŭ, că a fostŭ orbŭ (nu ḑĕu, căcĭ n'a avutŭ ce vedé rĕu la profesorulŭ Lucacĭ. Red. Gaz.) și a spălatŭ de pĕcate pe profesorulŭ românŭ înaintea guvernului. Pe învĕțătorulŭ poporalŭ, care a fostŭ ascultatŭ ca martorŭ în contra profesorului Lucacĭ, îlŭ urmărescŭ acum Românii. Autoritatea confesională superióră a declatŭ pe acestŭ învĕțătorŭ de unŭ omŭ prăpăditŭ, pe când orașulŭ ca patronŭ l'a premiatŭ cu 50 de fl. și societatea „Szecényi" éră vrea sĕ-lŭ premieze. Dér ce sĕ mai înșirŭ tóte agitările în contra legii, numai acesa amintescŭ, că protopopulŭ din comitatulŭ vecinŭ Ugocia, pe care l'au adusŭ în mare mâniă școlarii românĭ din școla poporală din Tarna, carĭ l'au salutatŭ unguresce cu „dicsertések a Iesusŭ Christus", este chiarŭ socrulŭ susŭ numitului profesorŭ și că preoții românĭ din Baia-mare toțĭ suntŭ rudițĭ cu elŭ. (Și acésta involvă o crimă în contra statului? (Red. Gaz.)

Foile române nutrescŭ acéstă propagandă, ele mustră pe episcopulŭ nostru ca sĕ iasă din societatea »Szechenyi« și sĕ se uite cu mânile încrucișate cum se pustiescŭ credincioșii lui maghiarĭ; ér pe învĕțătorii poporalĭ carĭ se distingŭ în propunerea limbei statului, îĭ declară de trădătorĭ ai sângelui lorŭ Pe Horia și Cloșca îĭ venerézá ca pe nisce eroi naționalĭ. Huniaḑii chiar și Deak au fostŭ Românĭ. De altă parte Ungurii suntŭ toțĭ trădătorĭ ca Gara, care a ucisŭ pe valahulŭ Huniadi ca Racoțĭ și ca »Tisza, care vinde țéra Austriei pentr'unŭ blidŭ de linte.

Intr'aceea autoritățile confesionale române suspendéză legile statului și pustiescŭ Maghiarimea în stilŭ mare, ér profesorulŭ din Sătmarŭ dă bobârnace Maghiarilorŭ și tuturorŭ autorităților statului imo vivit atque etiam in senatum venit — tóte din bunavoința guvernului.

Asta este situațiunea faptică, guvernulŭ nicĭ nu a supus'o încă unei esaminărĭ serióse. Póte se teme de icóna ei hidă. Cu tóte că „acuma ar fi timpulŭ, ca sĕ se consolideze interesele nóstre de statŭ și de rassă și ca sĕ facemŭ unŭ energicŭ sfârșitŭ acestorŭ agitărĭ în contra statului. Acum sorții păcii și relațiunile nóstre esterne s'ar îmbunătățitŭ așa de multŭ, când cuceririle nóstre la popórele vecine culte suntŭ așa de marĭ și când la tóte națiunile Europei a devenitŭ domnitóre politica apĕrărei proprie. De aicĭ sĕ luămŭ avêntulŭ de a stărui mereu pe lângă guvernŭ, până când zidurile Ierichonului se vorŭ dărîma, pentru că adevĕrŭ a grăitŭ Deék: „aceea națiune, care se părăsesce pe sine însĕșĭ, îșĭ meritŭ sórtea.« (Auḑit-ațĭ Românĭ? ținețĭ minte vorbele acestea! — Red. Gaz.)

——o——

Strămutarea juriului din Sibiiu și pressa maghiară.

»Magyar Polgar« ḑice, că acéstă disposițiune corectă și necesară va fi de sigurŭ salutată cu bucuriă de toțĭ »bunii patrioțĭ.« Jurații din Sibiiu cu unele sentințe „scandalóse« au contribuitŭ la aceea, că desfrêulŭ pressei naționalităților a devenitŭ și mai »impertinentŭ." Celŭ acusatŭ fiindŭ achitatŭ, statulŭ ungarŭ »ofensatŭ în modŭ grobianŭ" a plătitŭ cheltuelile procesului. Așa fostŭ până acum. De aci înainte va fi altfelŭ. Jurații din Clușiu îșĭ vorŭ împlini datoria mai bine. Dacă pressa naționalităților nu'șĭ va muia tonulŭ, atuncĭ avemŭ încredere în respectiva procuratură și în patrioticii jurațĭ din Clușiu, că vorŭ învĕța minte pe palavragii, pedepsindu-i exemplarŭ.

„Pesti Hirlap« n'a cetitŭ cu mai mare mulțămire vre-o ordinațiune, ca aceea prin care se desființéză juriulŭ din Sibiiu. Era timputŭ supremŭ sĕ sĕ ia juraților din Sibiiu acestŭ dreptŭ, ca sĕ nu mai abuseze și sĕ nu mai acopere cu scutulŭ lorŭ puternicŭ »scandalele ḑiaristice ale agitatorilorŭ naționalităților.« Verdictele sale de achitare „dovedescŭ țĕrii și lumii« că la noi »se potŭ sĕmĕna nepedepsitŭ dinții bălaurului," din carĭ de obiceiu rĕsaŭ revolta și rĕsboiulŭ civilŭ cu atrocitățile lorŭ. Dar acéstă stare de nesuferitŭ, pe care — durere — guvernulŭ a suferit'o atâta timpŭ, a încetatŭ acum. Tisza a făcutŭ, ceea ce brațulŭ de ferŭ alŭ lui Bismarck, căruia puținŭ îi pasă de constituționalismŭ, de multŭ ar fi esecutatŭ. Tisza a sdrobitŭ »anomaliile" curții cu jurațĭ din Sibiiu.

——o——

SCIRILE ḐILEI.

Unŭ cerculară alŭ P. S. Sale archiepiscopului Mironŭ Romanulŭ face cunoscutŭ, că cei ce voescŭ a întra ca elevĭ ai seminariului din Sibiiu, în secțiunea teologică séu pedagogică, sĕ-șĭ presinte suplicele lorŭ la consistoriulŭ archidiecesanŭ prin oficiele protopresaiteriale respective celŭ multŭ până la 1 Augustŭ v.

—0—

Ni se scrie din jurulŭ Gurghiului, că în sĕptĕmâna trecută, în munții Alfalăului unŭ Românŭ, feciorŭ de bărsanŭ, a împușcatŭ unŭ ursŭ chiar când sta pe bou. Ursulŭ cântăresce 7 măjĭ. Locuitorii comunei l'au remuneratŭ pe voinicŭlŭ Românŭ cu 100 fl.

—0—

Capitalulŭ reuniunei ardelene de maghiarisare — socotite fiindŭ taxele pe șese anĭ ale membrilorŭ — trece deja peste suma de 250,000 fl. Destui banĭ pentru banchete și — Krach.

—0—

Bóla ce bântue vitele cornute în unele comune din Țéra Bârsei se constată că devine totŭ mai gravă. In Apața tóte vitele a trebuitŭ sĕ se vaccineze din causa bólei de gură și de unghii. Casurĭ de arsură de splină s'au ivitŭ din nou în Codlea, Prejmerŭ, St. Petru, Bodŭ, Feldióră și Măieruşŭ.

—0—

Têrgulŭ anualŭ ce s'a ținutŭ în ḑiua de S Petru și Pavelŭ în Rĕșnovŭ a fostŭ forte slabŭ, mai alesŭ celŭ de vite. Causa este lipsa cea mare de banĭ și starea sanitară rea a vitelorŭ.

—0—

Ḑiarulŭ »Poșta« din Galațĭ i se comunică din Bucovina, că serbarea anuală a sântului Ioanŭ dela Suceava (24 Iuniu) a fostŭ fórte frumósă. Mai multŭ de 30,000 de creștinĭ, Românĭ din Bucovina, Pocuția și Basarabia veniseră la Suceava pentru acéstă serbare. Stradele orașului erau îndesate de lume.

—0—

Se asigură, că comitele Iuliu Andrassy va merge la Sinaia, unde va petrece trei ḑile ca óspe alŭ M. Sale Regelui, fiindŭ invitatŭ de M. Sa.

—0—

Cetimŭ în „Voința Națională:" Unele ḑiare au rĕspânditŭ scirĭ lipsite de orĭ-ce temeiu în privința moștenirei lăsată de A. S. R. repausatulŭ Principe Anton de Hohenzollern. După cum suntemŭ informațĭ, tótă averea Alteței Sale Regale constitue unŭ majoratŭ, și decĭ, conformŭ legei casei de Hohenzollern, ea trece asupra principelui Leopold, ântêiulŭ născutŭ alŭ A. S. R. Principelui repausatŭ. In ce privesce averea mobiliară, ea rĕmâne a se împărțĭ între moș'enitorii directĭ. In comparația cu maioratulŭ, ea este puținŭ însemnată și se ridică la suma 4—5 milióne.

—0—

Venitulŭ conferintei, ce a ținut'o d. Ulbach în Paris asupra lui C. A. Rosetti, e destinatŭ: jumĕtate pentru monumentulŭ ce se va ridica lui Rosetti în România și jumătate pentru bustulŭ lui, care va rĕmâné în Paris.

—0—

»Monitoriulŭ oficialŭ« din Bucurescĭ publică avisulŭ consiliului permanentŭ de instrucția privitorŭ la neînțelegerile în carĭ trăescŭ unii membrii ai corpului didacticŭ, mai cu sémă institutorii și institutricele, și aduce la cunoscința întregului corpŭ didacticŭ primarŭ următórele disposițiunĭ: orĭce sfadă produsă în localulŭ scólei séu afară din scólă înaintea publicului, între membrii corpului didacticŭ, va fi pedepsită după gravitatea casului, cu avertismentŭ séu cu transferarea celorŭ sfădițĭ în deosebitele localitățĭ din țéră; în casŭ de repețirea aceleiași culpe, ministerulŭ va da în judecată pe vinovațĭ.

—0—

Societatea sodalilorŭ Românĭ din Brașovŭ arangéză Dumineră în 7 (19) Iuliu a. c. o escursiune în Stejerișŭ cu danțŭ. Plecarea va fi precisŭ la ora d. a. dela »Gimnasiulŭ românŭ«. La casŭ de plóiă escursiunea se va amâna pe Dumineca proximă.

——o——

ESCURSIUNI PRIN COMITATULŬ SOLNOCŬ DOBÊCA

Sîreagu, 6 Iuliu st. n. 1885.

Călĕtorindŭ în timpulŭ mai recentŭ prin municipiulŭ Solnocŭ-Dobêca între ținuturile Gherla, Deșiu, Șomcuta-mare și Becleanŭ, îmĭ iau voiă a raporta prețuitei »Gazete« următórele:

In Gherla esistă, precumŭ se șcie, ca de vre-o 28 anĭ episcopia gr. cat. românéscă, succedându-se vre-o 4 episcopĭ, fără sĕ se fi putută încă statornicì și biserica catedrală. Acuma se lucră pentru clădirea aceleia și anume pentru câștigarea terenului, pe care sĕ se pótă edifică; însĕ Armenii maghiarisațĭ, maioritatea acestui orașiu, carĭ au 3 bisericĭ pompóse, se împotrivescŭ de a se da locŭ potrivitŭ în piață. Va sĕ ḑică și acéstă mână de ómenĭ a ajunsŭ a fi atâtŭ de îngâmfațĭ, ca feudalii în vremile trecute, când numai în capetele satelorŭ și orașelorŭ dedeau locŭ Românilorŭ pentru ridicarea bisericilorŭ, precum se vede acésta în Deșiu și Bistrița, unde bisericele se află în locurĭ ascunse, departe de piață și pe la capetele orașelorŭ.

Vomŭ vedea ce întreprinde ministrulŭ cultelorŭ d. August Trefort, care în cestiunea acésta visită în anulŭ trecutŭ pe episcopulŭ d. dr. Iónŭ Szabó, mai alesŭ după ce acesta pĕnă acuma lucră în tóte după voia ministrului. Se susține încă pe aicĭ, că episcopulŭ ar dori a se strămuta și stabilì cu locuința în orășelulŭ Deșiu, ceea ce credŭ că ar fi pentru noi bine.

Fiindŭ acì, mi-a atrasŭ atențiunea o faptă îmbucurătóre. D. Nicolau F. Negruțiu, redactorulŭ „Cărțiĭorŭ săténului românŭ« și altorŭ scrierĭ periodice de interesŭ bisericescŭ, și proprietarŭ alŭ tipografieĭ »Aurora", reedificândŭ în piața principală din Gherla o casă cu unŭ etagiu, în fruntea aceleia avù fericita și românésca ideiă, sĕ pună între ciradele frontespiciului emblema lui „Romulus și Remus sugênd dela lupóie"! Acoperemêntulŭ casei e oblu de cimentŭ, pe care va forma o grădină de florĭ. Clădirea întrégă, ce se estinde în 3 ulițĭ și e formată din 3 case, va costa vre-o 42 mii fl. v. a.

Nu potŭ lăsa neamintitŭ, că fiindŭ a se ținé adunarea generală a »Asociațiunei Transilvane pentru literatura și cultura poporului românŭ«, cam pe la mijloculŭ lunei lui Augustŭ n. în acestŭ anŭ a doua óră în acestŭ orașŭ, comitetulŭ de primire este deja constituitŭ sub președința dlui Vasile Popŭ, canonicŭ. Se va aranja unŭ balŭ naționalŭ și se vorŭ da și nisce producțiunĭ literare și musicale în favórea fondului societății.

Devenindŭ, după împrejurările nefavorabile și critice ale situațiunei în care trăimŭ, aceste adunărĭ unicele întrunirĭ ale prea aspru cercatei nóstre națiunĭ române în acéstă patriă, ni se impune de sine datorința imperativă ca sĕ cercetămŭ acéstă unică adunare românéscă cu toții, inteligință și poporŭ, împreună ajutândŭ după puțință fiecare, mărețele scopurĭ, ce urmăresce acéstă societate culturală, cu dinariulŭ sĕu înscriindu-se ca membri ordinarĭ și ajutătorĭ.

In Deșiu, unde suntŭ mulțĭ Românĭ bunĭ, m'a scandalisatŭ studentulŭ dela facultatea de medicină Aurelŭ Anca, stipendiatŭ dela Blașiu, și fiulŭ președintelui sedriei orfanale d. Petru Anca, care are de soțiă o germană și în a cărora casă nu se vorbesce altă limbă decâtŭ cea maghiară, — figuréză între aranjatorii la o petrecere ținută la 4 Iuliu a. c. în favórea societății de cultură ungurésca din Clușiu. Servéscă acésta de avisŭ spre orientare comisiunei ce imparte stipendiile în Blașiu pe anulŭ viitorŭ, ca sĕ nu crescemŭ șerpĭ de acestia în sînulŭ națiunei române. Se ḑice, că acestŭ Aurelŭ Anca ar fi contribuitŭ, împreună cu Iónŭ Albu de tristă memoriă, la ruinarea societății de lectură »Iulia« din Clușiu.

Advocații de aicĭ dd. Gabr. Manu și Aug. Munteanu, nu merită imputărĭ de aceiea, precum le facŭ unii corespondențĭ, carĭ le încarcă tóte neajunsele nóstre naționale numai în spinarea lorŭ. Au numai ei sé fie pre aicĭ ómenĭ independențĭ de a purta grijile nóstre? Când le-ațĭ datŭ numai lorŭ plenipotenții spre a representa națiunea? Ceilalțĭ și cu preferință critisatorii unde suntŭ? Mai multe fapte și interesare mai mare din partea tuturorŭ se recere, căcĭ nu vomŭ scăpa naia de naufragiu inculpândŭ numai pe foștii cârmacĭ. Facă și alții numai jumĕtate atâta, câtŭ au făcutŭ pentru națiune unu Munteanu și Manu, și mĕ voiu închina lorŭ*)

In Șomcuta-mare este unŭ advocatŭ românŭ V. I. cu avere însemnată — ține câteva portrete românescĭ în cancelaria advocațială, póte spre a scóte ochii la Românĭ, are de soțiă o fată de preotŭ reformatŭ, care nu vrea sĕ vorbéscă românesce, dar apoi ce e mai multŭ la cei 2 copii de câte 10—12 anĭ le ține în casă in-

*) Este frumosŭ din partea dlui corespondentŭ, că recunósce și prețuesce meritulŭ altora, dér sĕ nu uite, că cu câtŭ meritele unorŭ conducĕtorĭ suntŭ mai marĭ și cu câtŭ e mai mare încrederea ce li se dă, cu atâtŭ mai mare este și responsabilitatea lorŭ. Red.

structorŭ privatŭ pe unŭ jidanŭ maghiarisatŭ și prin urmare nu sciu nicĭ o bóbă românése. Se póte conchide de aicĭ ce „patrioţĭ“ va cresce, apoi pe păreţii salónelorŭ atêrnă numai icóne unguresci, şi totuşĭ acestŭ advocatŭ, fiiu de preotŭ românŭ crescutŭ cu prescură românéscă, se căesce, că Românii nu'lŭ ţinŭ de Românŭ bunŭ, ci mai multŭ de renegatŭ.

In Becleanŭ se va ţiné la 12 Iuliu a. c. unŭ balŭ filantropicŭ în favórea bisericei şi şcólei. Daună că nu s'a putută reconstitui societatea diletanţilorŭ teatralĭ. Voiu anunţa resultatulŭ.

Se ḑice, că preotulŭ de aicĭ d. Grigorie Puşcariu ar da afară estrase matriculare în limba maghiară (?) Aşteptămŭ desminţire.

Unŭ călĕtorŭ.

Someşulŭ ungurénŭ, Iuniu 1885.

In timpurile acestea atâtŭ de vitrege pentru poporulŭ românŭ, carele geme sub cele mai marĭ greutăţĭ, şi adeseorĭ fără sĕ pótă scăpa, trebue ca noi cei ce stămŭ în fruntea poporului sĕ căutămŭ acele mijlóce, prin carĭ sĕ-i facemŭ mai suportabile greutăţile ḑilnice; trebue mai departe ca cei chemaţĭ sĕ oboséscă întru aflarea modalităţilorŭ, prin carĭ de o parte sĕ fiă poporulŭ scutitŭ de amăgitorĭ şi înşelătorĭ, ér de altă parte sĕ tindemŭ a'i face plăcute unele ḑile de recreare, carĭ suntŭ sĕrbătorile.

Unŭ scumpŭ adăpostŭ mai are Românulŭ în biserică, unde se rógă lui Dumneḑeu sĕ-i uşureze sórtea; decĭ acestŭ locŭ trebue aşa întocmitŭ, ca în acela şi prin acela sĕ afle atâtŭ bucuriă câtŭ şi mângâiere, de acolo sĕ i se lumineze calea, care are a o percurge printre multele viscole ḑilnice, aşa că acea lumină sé-i fiă făclia şi busola în viéţa socială.

Asemenea localŭ de mare însemnătate este şi şcóla pentru poporulŭ nostru, în care în unele locurĭ cu durere trebue sĕ vedemŭ cum se obtrude filoxera timpului presinte. Au sĕ nu ne cuprindă jele când vedemŭ că micii şi inocenţii noştri copilaşĭ ni se înstreinéză dela sunetele fermecătóre ale limbei nóstre?

Insĕ aceştĭ vênătorĭ se potŭ escusa, nu i se póte însĕ ierta pĕcatulŭ unei mame române, când dênsa plutesce cu curentulŭ stîrpitorŭ; nu se póte escusa şi subtrage de sub blăstămulŭ unei naţiunĭ acea mamă care, lăptândŭ fiulŭ sĕu cu lapte din viţa falnică a bravilorŭ Romanĭ, prin limbă streină depărteză pe fiiulŭ sĕu din sînulŭ naţiunei, căreia şi dênsa aparţine.

Amintii mai susŭ, că biserica şi şcóla ne oterescŭ unŭ scutŭ, prin care putemŭ păstra atâtŭ tesaurele credinţei, câtŭ şi ale limbei nóstre strămoşescĭ; pe aceste două stâncĭ rĕḑimaţĭ cu tótă puterea, putemŭ mai uşorŭ forma cultura poporului românŭ, când şi altcum alte aşeḑăminte culturalĭ nu ni se încuviinţéză. De acestŭ adevĕrŭ pătrunsŭ, vedemŭ luptândŭ pentru progresulŭ poporului pe d. parochŭ localŭ Augustin Pelle în comuna Pomi, ér lângă laturea sa pe zelosulŭ docinte Pteancu.

Aflându-mĕ la s. sĕrbătorĭ ale Rosalilorŭ în acéa comună, am mersŭ şi la s. biserică, şi ce impresiune plăcută şi surprindere când vĕḑui junimea cântândŭ în corŭ cu unŭ tactŭ şi frumuseţe rară, încâtŭ multe oraşe cu aşa ceva nu se potŭ lăuda. După sĕvĕrşirea sântei liturghii plecarămŭ la sânţirea ţarinei, junimea se afla în cea mai esemplară ordine cântândŭ cu însufleţire. Vĕḑêndu'i îţĭ sălta inima de bucuriă.

După améḑĭ se adună poporŭ numerosŭ la şcóla confesională unde se ţinŭ esamenulŭ de véră, cu celŭ mai bunŭ succesŭ, spre bucuria inteliginţei şi numerosului poporŭ. Pentru progresulŭ doveditŭ, învĕţătorulŭ pregăti o ḑi de bucuriă tinerilorŭ şcolarĭ de mare speranţă în ḑiua următóre, în pădurea comunei, la care a luatŭ parte şi junimea şi ţĕrănimea. Cântândŭ marşurĭ şi poesii naţionale păşea cu falŭ junimea nóstră însoţită de clasa inteligentă din acea comună. Mare fù veselia.

Ĕtă aceste maialurĭ atâtŭ de modeste, de vorŭ lua unŭ sborŭ mai mare, potŭ sĕ ne aducă şi folosŭ mare; primulŭ folosŭ: în aceea ḑi jidovulŭ crâşmarŭ a rĕmasŭ singurŭ şi la poporŭ în busunarŭ au rĕmasŭ mulţĭ cruceri; éră alŭ doilea: pe anulŭ viitorŭ vorŭ merge mai mulţĭ copii la scólă, sĕ pótă lua parte şi la maialŭ, şi aşa maialulŭ este unŭ mijlocŭ, prin care copii se potŭ mai uşorŭ înclina spre cercetarea scólei. A treia ḑi de Rosalii veni şi ea cu bucuria sa. Pe acéstă ḑi era anunţată adunarea filială a învĕţătorilorŭ din comitatulŭ Sătmarului aparţinĕtorĭ diecesei Orădene, care adunare se ţinù in comuna Borlescĭ. După finirea cultului divinŭ numeroşĭ preoţĭ şi invĕţătorĭ se adunară la scóla română, unde d. preşedinte Augustŭ Pelle deschise adunarea, printr'o cuvêntare, în care spuse între altele, că Românii fiindŭ mărginiţĭ la propriele lorŭ puterĭ, au de a purtá o îndoită luptă, o luptă dela care a abḑice ar însemná că voimŭ a ne săpá mormêntulŭ. Noi nu putemŭ, ba nu ne este iertatŭ — ḑise d-sa — sĕ stămŭ cu mânile încrucişate, trebue sĕ ne strîngemŭ puterile şi aşa în unire sĕ lucrămŭ pentru deşteptarea poporului, sĕ simţimŭ cu toţii una şi aşa sĕ păşimŭ la marea problemă, ce ne stă înainte pre terenulŭ culturalŭ. Fiesce-care membru alŭ acestei reuniunĭ are datorinţa sântă de a merge ca lucéfĕrŭ înaintea poporului.

După aceste se alege notarulŭ reuniunei filiale în persóna d-lui Dionisiu Branŭ preotŭ. Apoi se decide loculŭ adunărei pe viitorŭ in Vêrsmortŭ. Finindu-se aceste agende, docentele localŭ Vas. Górög (nume românescŭ?—R.) este rugatŭ a ţiné prelegere cu şcolarii. Dênsulŭ şi începe a vorbi »despre primirea copiilorŭ în scólă, despre modulŭ prin care li se póte face plăcută scóla şi despre modulŭ cum se potŭ învĕţa la ordine« D. învĕţătorŭ din Zăzariu Const. Puşcariu ceti operatulŭ sĕu »Cum trebue dedaţĭ pruncii la curăţeniă după cunoscinţa lorŭ«. Amêndoi au fostŭ aplaudaţĭ.

După acestea s'a luatŭ în seriósă desbatere cestiunea, cum sĕ pótă participa la aceste adunărĭ şi învĕţătorii mai lipsiţĭ, şi s'a luatŭ conclusiunea: sĕ se recerce forurile acele de unde primescŭ învĕţătorii lefurĭ şi preoţii şi alţĭ chemaţĭ sĕ esopereze îmbunătăţirea plăţei de unŭ anŭ a fiecărui docinte cu 10 fl., care sumă sĕ o foloséscă pentru cercetarea adunărilorŭ învĕţătorescĭ. Ĕtă acéstă reuniune, abia născută, prinde a'şĭ aduce fructele îmbucurătóre, laudă zeloşilorŭ înfiinţătorĭ.

Părţile Orădene au şi ele reuniune, care aḑĭ şi lucréză, dar când va avé diecesa Gherlei, e enigmă. Se aude că statutele Gherlanilorŭ încă s'ar fi trimisŭ la ministerŭ. Sĕ sperămŭ că în curêndŭ vorŭ avé reuniune.

Someşanulŭ.

Satulungŭ, 22 Iuniu 1885 v.

Domnule Redactorŭ! Cam târḑiu mĕ pomeniu a vĕ adresá acéstă mică dare de sémă. Intemeiatŭ însĕ pe aceea, că o faptă bună şi nobilă trebue sĕ fie totdéuna próspĕtă în memoria şi în inima celorŭ ce au simţit'o şi pururea înaintea ochilorŭ celorŭ ce sĕ însufleţescŭ de ea şi nefiindŭ încă complete listele de contribuire pentru scopulŭ ce sĕ pomenesce mai la vale, credŭ că şi D-vóstră fiindŭ însufleţitŭ de aceea faptă laudabilă, deşi cam târḑiu, totuşĭ vĕ veţĭ grăbí a o publicá împreună cu lista de contribuire spre a vĕ cvitá astfelŭ pe cale publică de sumele încurse şi întrebuinţarea lorŭ. Cu acestea fie-mĭ permisŭ a trece la obiectulŭ însuşĭ.

Joi 2 (14) Maiu a. c., ḑiua Inălţării Domnului, a fostŭ pentru comuna nóstră Satulungŭ, biserica St. Archangelĭ, o ḑi de mare bucuriă, pentru că în aceea s'a întêmplatŭ sfinţirea unui stégŭ naţionalŭ, dăruitŭ scólei nóstre capitale confesionale dela biserica amintită de mai mulţĭ tinerĭ, dintre carĭ cei mai mulţĭ au fostŭ elevii acelei şcóle, aḑĭ aşeḑaţĭ în diferite condiţiunĭ prin România.

Sĕrbătórea a decursŭ pe scurtŭ astfelŭ:

Pela 11 şi jumĕtate óre a fostŭ plecarea dela scóla nóstră pe malulŭ St. Iliei. In frunte era musica cu elevii înşiruiţĭ doi câte doi, purtândŭ unulŭ din ei stégulŭ vechiu, în urma elevilorŭ mergea stégulŭ nou învĕlitŭ, preoţii cu corpulŭ învĕţătorescŭ şi publiculŭ. Ajunşĭ la loculŭ numitŭ, după sfinţirea apei şi după stropirea obicînuită a stégului nostru, s'a cetitŭ o molitvă ocasională; în urma căreia o elevă de clasa a IV primară a declamatŭ o rugăciune ocasională de Marchiş. După acésta s'a intonatŭ marsilesa română. Imediatŭ după acésta a urmatŭ discursulŭ ocasionalŭ ţinutŭ de directorulŭ scólei amintite I. Dorca, în care accentuéză: 1) Insemnătatea ḑilei ca sĕrbătóre bisericéscă. 2) Ultima ḑi a sclăviei române şi 3) Insemnătatea şi scopulŭ stégului amintitŭ. Când s'a pomenitŭ în discursŭ numele graţiosului nostru împĕratŭ şi rege, mulţimea a eruptŭ într'unŭ întreitŭ »Sĕ trăéscă,« după care s'a intonatŭ Imnulŭ: »Dómne ţine şi protege.« Indată după terminarea discursului s'a cântatŭ imnulŭ drapelului: „Sub acestŭ drapelŭ rĕsare nou lucéfĕrŭ pe pĕmêntŭ,« şi s'au declamatŭ vre-o trei poesii alese.

La momentele mai însemnate s'au datŭ mai multe salve de pistóle şi piuşóre şi mai cu deosebire, când s'a desvălitŭ stégulŭ, la imnulŭ monarchului şi la pomenirea donatorilorŭ stégului. După sfinţirea stégului a urmatŭ până séra în modŭ fórte animatŭ serbarea maialului elevilorŭ dela scóla amintită.

Din parte'mĭ n'am destule cuvinte spre a accentua din destulŭ fapta cea frumósă şi laudabilă a tinerilorŭ amintiţĭ, dar mĕ mângâiŭ cu aceea, că ce n'a putută face condeiulŭ meu, va face de sine fapta amintită, care dorescŭ sĕ aibă mulţĭ imitatorĭ şi prin alte părţĭ*).

I. Dariu.

MULŢĂMITĂ PUBLICĂ.

Se aduce din partea direcţiunii şcolare în numele comunei bisericii St. Archangelĭ şi a elevilorŭ dela şcóla confes. capitală dela acéstă biserică tuturorŭ acelorŭ tinerĭ, carĭ au contribuitŭ cu dinariulŭ sĕu pentru acéstă faptă nobilă şi a cărorŭ nume urméză aci:

I. Lista Nr. 1. Colectantŭ d. Iónŭ Stanŭ Sporea, Ploescĭ: DD. 1. I. Stanŭ Sporea 10 lei, 2. B. B. Balcăşŭ 10 lei, 3. G. Ionescu 1 leu, 4. Anonimŭ 1 leu, 5. Nemo 1 leu, 6. Alexe Stănicelŭ 1 leu 50 banĭ, 7. I. R. Chiţu 1 leu, 8. Anonimŭ 1 leu, 9. D. Brânzescu 1 leu, 10. Bucurŭ G. Munteanu 2 lei, 11. C. Ciotorescu 1 leu, 12. Manaiot 1 leu, 13. I. Albulescu 2 lei, 14. D. G Motoiu 2 lei, 15. A. G. Stroiescu 2 lei, 16. Tache Dimitrescu 2 lei, 17. I. D. P. 1 leu, 18. Bucurŭ Niculescu 1 l., 19. Al. G. Georgescu 1 l., 20 C. V. Peteu 1 l., 21. A. P. Panţu 2 l., 22. N. B. O. 2 l., 23. G. G. Constantinescu 1 l., 24. A. I. Giuglescu 1 l., 25. N. D. Brânḑescu 1 l., 26. Zaharia 2 l., 27. Ioniţă Giorgiu 50 banĭ, 28. Florea Tabacu 50 banĭ, 29. I. I. Panţu 2 lei., 30. I. Iosifŭ Onciciu 3 l., 31. G. Dobrescu 2 l., 32. Sc. I. Parascheva 2 l., 33. G. Dănescu 1 l., 34. G. Doinescu 1 l, 35. N. Bucarescu 2 l., 36. G. Ionescu 2 l., 37. A. G. Ciopolă 1 l., 38. P. Belu 1 l., 39. I. G. Frateşŭ 5 l., 40. P. Tomoşoiu 2 l., 41. N. Petrovicĭ 2 l., 42. I. I. Carabelea 2 l. 50 banĭ, 43. I. A. Bârsanŭ 1 l., 44. I. N. Voinescu 1 l., 45. Ioniţă Zărnescu 1 l., 46. Ilie Stroiescu 5 l., 47. Iorgu Iorgulescu 2 l., 48. I. St. Chiţu 1 l., 49. G. R. Bodéu 2 l., 50. G. I. Pascu 2 l., 51. G. T. Teodorŭ 2 l., 52. I. Vasilescu 1 l., 53. I. I. Roşca 1 l., 54. V. V. Cârstoceanu 1 l., 55. D. Filipŭ 2 l., 56. Iónŭ Moiseorŭ (Popa) 2 l., 57. V. H. Stinghe 2 l., 58. V. Pitişŭ 2 l., 59. Teodor Fişer 50 banĭ, 60. Cos. Georgescu 50 banĭ, 61. N. Stănescu 50 banĭ, 62. G. I. Zărnescu 1 l., 63. D. Constantinescu 50 banĭ, 64. N. Iosofescu 1 l., 65. A. I. Popovicĭ 1 l., 66 N. Pârvescu 2 l., 67. St. T. Medianŭ 2 l., 68. Boncotă 1 l., 69. N. Todie 2 l., 70. Fraţii Stănescu 20 lei, 71. N. N. D. Lupanŭ 2 l., 72. Petrache Zănescu 5 l., 73. D. P. Leca 1 l., 74. N. Eremias 1 fl., 75. I. Fuciu 1 l., 76. G. Pârvulescu 1 l., 77. Em. Bratu 1 l., 78. N. N. Puşcariu 1 l., 79. Anonim 2 l. — Suma 156 lei şi 1 fl. (Va urmá.)

*) Celelalte ḑiare române încă suntŭ rugate a reproduce acéstă notiţă, pentru că faptele nobile cum e şi acésta şi de carĭ noi Românii avemŭ mare lipsă, nu trebuiescŭ ascunse.

DIVERSE.

Strămutarea polilorŭ. — Renumitulŭ astronomŭ italianŭ Schiaparelli, a schimbatŭ totalŭ, în clubulŭ Alpilorŭ la Biella, bunulŭ şi vechiulŭ nostru pămêntŭ. Până acum valora — eschiḑêndŭ hipotesele nehotărîte — că polulŭ nordicŭ şi polulŭ sudicŭ alŭ pămêntului se aflau totdéuna în loculŭ acela, unde se află şi astăḑĭ, că osia pămêntului nu-şĭ schimbă posiţia sa faţă de sóre. Dacă se găsiau în susŭ spre nordŭ peste o lăţime de 80 de grade plante tropice pietrificate, atuncĭ se ḑicea: „Acum aşadară, pămêntulŭ s'a rĕcitŭ atâtŭ de tare, şi crusta lui la polĭ s'a îngroşatŭ atâta, încâtŭ acolo, unde mai înainte cresceau palmii, se află acum ghiaţă vecĭnică.« Indoelnică era de sigurŭ întrebarea, că cum plante tropice pururea verḑĭ au pututŭ sĕ îndure la polĭ nopţile de érnă, carĭ ţinŭ mai multe lunĭ. Era sĕ se şi facă în observatoriile astronomice o mutare mică a lăţimei geografice către sudŭ. Schiaparelli lămuresce acum destulŭ de clarŭ, că marele schimbărĭ ale suprafeţei pămêntului, înălţarea munţilorŭ puternicĭ şi altele, au strămutatŭ totalŭ punctulŭ de greutate alŭ întregului, osia pămêntului a trebuitŭ aşadară sĕ se aşeḑe într'altă posiţiă, asemenea şi polulŭ nordicŭ. Dacă s'ar ridicá spre ex. acum de-odată massele de munţĭ şi podeiurile înalte ale Asiei interióre dela pustia Gobi până la Himalaya, atuncĭ o schimbare atâtŭ de totală ar condiţioná punctulŭ de greutate alŭ pămêntului, aşa că polulŭ nordicŭ ar trebui sĕ-şĭ schimbe posiţiunea şi ar trebui sĕ descrie unŭ cercŭ mare împrejurulŭ pămêntului; elŭ ar ajunge cu încetulŭ prin Oceanulŭ pacificŭ în ostŭ de Japonia către Moluce şi în oceanulŭ indicŭ şi apoi peste Zanzibar, Tripolis şi Germania ar ajunge éră la loculŭ de unde a plecatŭ. Acéstă mişcare s'ar repetá în perióde de timpŭ infinite, décă nu ar împedeca-o împingerile de masse, şi cu acéstă mişcare arŭ trebuí de sigurŭ sĕ se schimbe şi climatele aşa, ca încetulŭ cu încetulŭ sĕ ia parte tóte părţile pămêntului la clima tropică. Deórece schimbările suprafeţei pămêntului nu suntŭ urmate deodată, ci fórte încetŭ, şi deórece póte la puncte fórte diferite se întêmplă de-odată, se póte că au fostŭ mişcările osiei pămêntului în adevĕrŭ mai puţinŭ tarĭ; cumcă s'au întêmplatŭ şi se întêmplă încă, nu se îndoesce Schiaparelli. Geologii arŭ trebuí sĕ se înţelégă temeinicŭ cu marele astronomŭ milanesŭ.

* *
*

NECROLOGŬ. — **Nelli Onaciu** născută **Moga**, soţia d-lui Alesandru Onaciu, judecătorŭ regescŭ în Braşovŭ, a rĕposatŭ în Cluşiu în 14 Iuliu 1885 st. n. în alŭ 30-lea anŭ alŭ vieţii şi alŭ 9 anŭ alŭ fericitei sale căsătorii. Rĕmăşiţele pămêntescĭ ale iubitei repausate s'au înmormêntatŭ aḑĭ în 17 Iuliu în mormêntulŭ familiarŭ din Sacalulŭ din Câmpiă.

Fie-i ţĕrina uşóră!

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 16 Iuliu st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4% . . .	97.65
Rentă de hârtiă 5% . .	91.20
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	98 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	123.
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	108.50
Bonurĭ rurale ungare . .	102.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.75
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	101.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale transilvane	101.75
Bonurĭ croato-slavone . .	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119 25
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului .	119 80
Renta de hărtiă austriacă	81.65
Renta de arg. austr. . .	82.50
Renta de aurŭ austr. . .	108 80
Losurile din 1860 . . .	139 —
Acțiunile băncei austro-ungare	868.—
Act. băncei de creditŭ ung.	286 50
Act. băncei de creditŭ austr.	282.70
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.90
Napoleon-d'orĭ	9.91½
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	61.40
Londra 10 Livres sterlinge	125.05

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 2 Iuliu st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .	89	89½
Renta rom. amort. (5%) . .	93	93½
» convert. (6%) . .	89	89¾
Împr. oraș. Buc. (20 fr.) . .	30	32
Credit fonc. rural (7%) . .	101	101½
» „ „ (5%) . .	85	85
» » urban (7%) . .	98½	99½
» » » (6%) . .	91	92
» » » (5%) . .	83½	83¾
Banca națională a Românie	1260	1270
Ac. de asig. Dacia-Rom.	292	294
« » » Națională	230	235
Aurŭ	10¼	10
Bancnote austrlace contra aurŭ	2.04	2.05

Cursulu piețeĭ Brașovŭ

din 17 Iuliu st. n 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.80	Vênd.	8.82
Argint românesc	»	8.80	»	8.85
Napoleon-d'orĭ	»	9.84	»	9.86
Lire turcescĭ	»	11.15	»	11.20
Imperialĭ	»	10.10	»	10.15
Galbenĭ	»	5.84	»	5.87
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	122.	„	123.5
Discontulŭ » . . .		7—10 % pe anŭ.		

Nr. 4867—1885.

Publicațiune.

Sĕ aduce la cunoștința publică, cumcă precumpĕrarea (precupețulŭ) bucatelorŭ este cu totă stricteța oprită, prin urmare fiecărui este interḑisŭ, de a cumpĕra dela persónele, ce vinŭ cu bucate la têrgulŭ de sĕptĕmână, bucate pe ulițe séu pe drumurĭ, în birturĭ séu case private în séu afară de barierele tacsei de pavagiu, oprindŭ aceste persóne dela mergerea la têrgulŭ de sĕptĕmână.

Totŭ de asemenea este interḑisŭ samsarilorŭ cumpĕrarea, făcută pe sub mână de alte articole, precum: ouĕ, pasĕrĭ, póme, legumĭ etc. în ḑilele têrgului de săptĕmână înainte de 10 óre.

Călcarea acestorŭ disposițiunĭ se pedepsesce în sensulŭ ordinei de têrgŭ cu o pedépsă în banĭ până la 10 fl. și în casŭ repețitŭ chiar cu o pedépsă în banĭ pănă la 50 fl. v. a.

Brașovŭ, în 9 Iuliu 1885.

CĂPITĂNATULŬ ORĂȘENESCŬ.

Nr. 668—1885.

Edictŭ.

Maria Ghimbășianu din Zĕrneștĭ a intentatŭ procesŭ divorțialŭ contra bărbatului sĕu Nicolau Georgiu Scurtu gr. cat. din Tohanulŭ vechiu, carele o a părăsitŭ cu necredință.

Insĕ ubicațiunea Inetului nu e cunoscută și așa acțiunea nu i sa potutŭ intimá.

Decĭ Nicolau George Scurtu prin acéstă este provocatŭ și citatŭ ca în terminŭ de unŭ anŭ dela prima publicare a edictului sĕ se presenteze la subscrisulŭ, alt-mentre se va da cursŭ liberŭ liberŭ procesului intentatŭ și Inetulŭ va fi suplinitŭ prin curatorŭ ad actum.

Presidiulŭ for. mot. gr. cat. de I Inst. a Vicariatului Făgărașului.

Alexandru Micu m. p.
Vicariu foran. gl. a Făgăraș. și președ. for.

1—3

Sz. 6|885
kat. korh. biz.

Publicațiune.

Spre scopulŭ edificărei spitalului militarŭ din Brașovŭ în aria numită „Grădina poporului" suntŭ de a se pregăti planurile de edificare, preliminariulŭ speselorŭ, cum și tablourile de nivelare la fața locului.

Toțĭ aceia, carĭ dorescŭ a pregăti acestŭ operatŭ, suntŭ provocațĭ ca ofertele incluse și provĕḑute cu timbrulŭ obicĭnuitŭ pe lângă specificare puntuală a prețului pretinsŭ pentru lucru până în 31 Iuliu a. c. sĕ le astérnă la vice-comitele comitatului Brașovŭ, unde condițiunile și alte date necesare la pregătirea planurilorŭ se potŭ vedé în órele oficióse.

Brașovŭ în 6 Iuliu 1885.

COMISIUNEA ESMISĂ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia Predealŭ-Budapesta și pe linia Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucuresci	—	5·00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
(	—	9.47	1.09	—
Timișŭ	—	10.11	1.40	—
Brașovŭ (	—	10.44	2.27	—
(	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Hașfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighișóra (	10.29	1.30	8.01	—
(	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediașŭ	11.54	2.25	9.43	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blașiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiușŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vințulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9.12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Clușiu (	5.56	5.58	12.59	—
(	6.08	6.08	—	8.00
Nedeșdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirișŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velințe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.03
(	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 59	—
Szolnok	2.58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6.00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10.50	—
(	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.48	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriș	—	—	4.0[illegible]	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeșdu	—	—	4.35	6.24	—
Clușiu (	—	10.01	5.05	6.43	—
(	12.05	10.16	—	7 03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriș	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
(	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vințulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiușŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blașŭ	6.02	12 57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copșa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediașŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigișóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Hașfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5.30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.37
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Brașovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
(	—	5 3	—	—	1.50
Timișŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
(	—	7.30	—	—	4.56
Bucuresci	—	11.35	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vințulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Șibotŭ	12.52	—	5.19
Orăștia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3 50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborșin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6 14	10 23
Paulișŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovațŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 53
(	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok (	11.02	3.44	11.40
(	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3 37	7 53	5.35
Glogovațŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulișŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5 10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborșin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7 43	—	9.56
Ilia	8 01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăștiă	10.10	—	12.24
Șibotŭ	10.43	—	12.53
Vințulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiușŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9 25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timișóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroșeni

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.25
Streiu	7 05	12.27	3.00
Hațegŭ	7 53	1.19	3.49
Pui	8.16	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	6.07
Petroșeni	10.43	4.04	6.19

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.07	12.25	5 00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6 53
Aradulŭ nou	7 40	2.54	7.24
Aradŭ	7 50	3 10	7.40

Petroșeni—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroșeni	6 49	9 33	5.28
Banița	7.27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10 54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.55
Hațegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.